

FANTASTISKA FULUFJÄLLET

Enligt en klingande melodi ska det här vara den mest underbara tiden på året. För den som vill ut på en riktigt både förtrollande och fridfull resa finns ett alternativ i Dalarna. Här kan stora, små och skolbarn lära sig om och känna på naturen året om.

Den vita årstiden är här. Naturen kryper makligt in i vintervila. Nog borde vi människor få göra detsamma? Men mitt i kylan lackar både julstressen och terminsavslutningen och det rejset går i hundra blås. Kanske går tankarna redan till vart nästa års klassutflykt ska gå. Stanna upp i fyra minuter – ungefär så lång tid det tar att läsa den här artikeln enligt nån algoritm – och följ med oss till Dalarna.

I Älvdalens kommun, tre mil från Särna i nordvästra Dalarna, ligger Fulufjällets nationalpark. Fjällplatån är uppbyggd av 1 500 miljoner år gammal sandsten. Dess branta väggar och djupa skårar skiftar från rosa till rött likt ett svenskt Grand Canyon. Här finns Old Tjikko, världens äldsta träd, en klon av en gran som växt på samma ställe i 9 550 år. Smaka på siffran.

Här finns också Njupeskärs vattenfall som i fritt fall dundrar ner 70 meter, krossas över stenarna och skänker livsuppehållande fuktig dimma åt mossor, lavar och växter. Under några nätter kring midsommar söker sig solljuset längst in i fallet som skimrar i guld. Under vintern lyser norrskenet och färgar himlen grön. Vad mer kan man begära? Där, långt ifrån butikernas maskeradsortiment och skärmarnas julspecial, finns något riktigt trollbindande, en hisnande vacker och lärdomsrik upplevelse som passar såväl vuxna som barn.

Inbäddat mellan höga tallar vid parkens huvudentré, Njupeskärsentrén, ligger ett hus i glas och trä: naturum Fulufjället. Det fungerar som en port ut till naturen och inleder den fyra kilometer långa vandringsleden till fallet, men också till längre äventyr på fjället. Utöver praktiska tips om utflyktsmålet finner man en pedagogisk utställning och aktiviteter att delta i.

Här hittar man också föreståndaren Sofia Tiger, som berättar om verksamheten.

– Naturum är inte bara en vacker byggnad med en fin utställning. Det är en verksamhet med uppdrag från Naturvårdsverket att folkbilda den breda allmänheten om natur, kultur och naturvård. Naturum ska vara en arena för dialog kring aktuella frågor rörande natur, miljö och klimat men också områdets värden i form av kulturhistoria.

Vem kommer till naturum?

– Till oss kommer både grundskolan, folkhögskolor och universitet. För besökare som kommer till Fulufjället finns möjlighet att delta i olika aktiviteter och guideade turer. Vi har också många företagare runt fjället som är samarbetspartners till nationalparken och hjälper till att ta besökarna längre ut i naturen på ett säkert och hållbart sätt.

Hur går det pedagogiska arbetet till?

– Vi möter klassen i naturum men guidar också ute i parken och väver då in det tema som klassen arbetar med för tillfället. Vi anpassar vår information och knyter an till naturen i Fulufjället för att göra stora och komplexa frågor mer begripliga. Här är ingen fråga för dum, och vår kunniga och trevliga personal hjälper gärna till att räta ut alla frågetecken.

Du kan lära dig mer om djurens spår ute i naturen, våra rovdjur runt fjället och fåglarna som finns vid vårt fågelbord. Tillsammans utforskar vi naturen omkring oss, gör fågelmat och känner på mjuk lodjurspäls. På naturum bjuder vi på aha-upplevelser varje dag! solceller som ger oss närproducerad el, och vi återanvänder all spillvärme och spillmaterial.

Naturum Fulufjället bidrar också till utgivningen av Natur & Miljöboken. Varför har ni valt att göra det?

– Vi har valt att samarbeta med Natur- och miljöboken för att skolorna i vårt närområde ska få tillgång till ett bra läromedel om natur och miljö. Böckerna ger oss en bra möjlighet till samarbete med skolorna och följer läroplanen, vilket underlättar för oss när klasser kommer till Fulufjället.

För de skolor som använder sig av Natur & Miljöboken har vi möjlighet att tillsammans med skolan hitta lämpliga övningar och aktiviteter som passar de eleverna läser just nu.

Två saker slår mig, den första på grund av årstiden: Låtsasmagisk konsumtionsmiljö har armbågat sig fram och skymmer siktet för något som finns, och som gör det så pass nära. Ett naturens under som ger den där hisnande mäktiga känslan vi alla söker.

Det andra är att de här vyerna i sin fulla kraft är en förklaring på det större syftet bakom alla vardagsgester som för stunden känns så små att de inte tycks göra någon skillnad - sopsorterar, lägger kuvertet i restavfall men tidningen i gröna bingen, återvinner batterier i holken och handlar med tygpåse.

Skymningen över Fulufjället är ett ordlöst incitament till att bevara våra skogar, sjöar, fjäll och vattenfall och, i förlängningen, hela vår jord. Att få se det här i verkligheten och dra nytta av den naturnära pedagogik som naturum erbjuder bör man inte missa.

Packa ryggsäcken och bege dig till Fulufjällets nationalpark med din familj eller skolklass. Inled äventyret med ett besök på naturum och låt dig sedan begeistras av den vidsträckt naturskatten. Storartad magi, och miljövänlig sådan. Kanske blir det årets julklapp eller varför inte nästa års klassresa?

FAKTA FAKTA FAKTA

I Fulufjällets nationalpark kan du se ett av rikets högsta vattenfall, urtida skogar och en unik fjällplatå. Men var du än bor i landet väntar en storslagen naturupplevelse på inte alltför långt avstånd.

I Sverige finns 30 nationalparker med särskilt sevärd och skyddad miljö. De startar i landets sydligaste spets, med Dalby Söderskog och Stenshuvud, och återfinns ända upp i våra nordligaste delar med Vadvetjåkka, som är den högst belägna av dem alla.

I tio av våra nationalparker finns naturum. Här får besökaren såväl praktiska turisttips som kunskap om områdets flora, fauna, geologi och historia med hjälp av utställningar, programaktiviteter och naturvägledning. Syftet är att stimulera intresset för natur och naturvård samt att öka förståelsen för det ekologiska samspelet och om människans påverkan på miljön. Naturum drivs av länsstyrelser, kommuner eller stiftelser i samarbete med Naturvårdsverket.

Här kan du läsa mer om nationalparker och naturum
<https://sverigesnationalparker.se>

Text: Kristina N Töyrä